

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Milana Lipovského a JUDr. Igora Burgera na neverejnom zasadnutí v Bratislave 5. septembra 2012 v trestnej veci obvineného **M. B. pre zločin vydierania** podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. c/ Tr. zák., vedenej na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 2T 167/2009, o dovolaní, ktoré podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. M. K., advokáta v Prešove, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 3. novembra 2011, sp. zn. 7To 100/10, rozhodol

t a k t o :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného M. B. **sa o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Svidník z 24. augusta 2010, sp. zn. 2T 167/2009, bol obvinený M. B. uznaný za vinného zo spáchania

zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. c/ Tr. zák. na skutkovom základe, že

dňa 27. júla 2009 v čase okolo 2.30 hod. po odmietnutí jeho požiadavky na odomknutie vchodových dverí do ubytovacej bunky číslo 45 na 7. poschodí slobodárne N., č.p. X. na ul. S., jeho bývalou manželkou A. B., a následnom vytlačení týchto uzamknutých vchodových dverí, pod vplyvom alkoholu, vnikol do ubytovacej bunky, kde v miestnosti spálne v prítomnosti maloletej dcéry D.B., nar. X., najskôr bývalú manželku pohrýzol do oblasti pravého oka a po zobudení maloletých detí G.B., nar. X. a A.B., N., jej päsťou svojej ruky tlačil tvár k stene a po vykázaní detí z miestnosti spálne a po vyzlečení sa donaha, na posteli A. B. rukami prevalil na chrbát, priľahol ju a domáhajúc sa súlože i napriek jej nesúhlasu, prosbám a obrane sa opakovane cez nohavičky dotýkal jej pohlavných orgánov,

no vzhľadom na jej odpor ju následne chytil za zápästie rúk a obkročmo si na ňu sadol v oblasti brucha, ohmatával ju cez tričko a podprsenku v oblasti prs a domáhal sa od nej svojho uspokojenia jej rukou, potom aj orálne, obtierajúc si pritom svoj pohlavný úd o jej tvár a keď sa mu to vzhľadom na jej odpor nepodarilo, uspokojil sa sám s výronom spermií na jej tričko a po oblečení sa potom v miestnosti obývacej izby, v prítomnosti troch maloletých detí, vyhrážal A. B., že sa k nej bude opäť takto správať, ak mu nevyperie tričko a spodné prádlo, pričom si vytiahol pohlavný úd z nohavíc, pristúpil k nej a žiadal od nej opäť orálny styk, čo ona odmietla a on od ďalšieho konania upustil.

Okresný súd obvinenému M. B. podľa § 189 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j/, § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. uložil trest odňatia slobody v trvaní 4 a pol roka. Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. ho súd na výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Proti rozsudku Okresného súdu Svidník podali obvinený aj prokurátor odvolania, ktoré Krajský súd v Prešove uznesením z 3. novembra 2011, sp. zn. 7To 100/2010, ako nedôvodné podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti uvedenému uzneseniu krajského súdu podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., totiž že zásadným spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu a § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., teda že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Obvinený v dovolaní namietal nesprávne právne posúdenie skutku, z ktorého bol uznaný vinným. Nestotožnil sa so záverom súdu, ktorý na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že obvinený sa násilného konania so sexuálnym motívom voči poškodenej dopustil tak, ako to bolo prezentované v rozsudku. V priebehu konania nebolo jednoznačne preukázané, že sa stal skutok tak, ako ho opísala poškodená vo svojej výpovedi. Podľa názoru obvineného výpovede poškodenej treba hodnotiť ako účelové z dôvodu strachu o stratu detí (nakoľko z psychologických správ vyplýva odporúčanie zveriť deti do starostlivosti otca). Okresný ani krajský súd sa však otázkou motívu vo vzťahu k vierohodnosti poškodenej nezaoberal, hoci to obvinený v konaní namietal, čím došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu.

Obvinený spochybňoval dôveryhodnosť poškodenej tiež poukazovaním na skutočnosť, že bola v minulosti trestne stíhaná za úverový podvod a bolo voči nej vedené exekučné konanie. Poukazoval aj na listy vlastnoručne napísané deťmi, ktoré opisujú poškodenú negatívne. Vzhľadom k tomu, že prvostupňový súd postavil vinu obvineného na vierohodnosti výpovede poškodenej, uvedené fakty spochybňujú záver súdu o jeho vine.

Nesprávne právne posúdenie videl obvinený aj vo výške uloženého trestu. Poukazoval na to, že uložený trest má postihovať výlučne páchatel'a, a to tak, aby sa zabezpečil čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby. V danom prípade však uložený trest negatívne postihuje rodinu obvineného, ako aj jemu blízke osoby, nakoľko tieto sú závislé na jeho príjmoch a starostlivosti a súčasne dochádza k narúšaniu citových väzieb. Vzhľadom na uvedené tu podľa názoru obvineného prichádza do úvahy použitie § 39 ods. 1 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu.

Záverom obvinený navrhol, aby Najvyšší súd zrušil uznesenie Krajského súdu v Prešove z 3. novembra 2011, sp. zn. 7To 100/10, a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

K podanému dovolaniu sa písomne vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Svidník, ktorý dôvody vyjadrené v uvedenom dovolaní považoval za nepreukázateľné.

Najvyšší súd ako súd dovolací síce primárne konštatoval, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), že bolo podané oprávneným procesným subjektom (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.) v zákonom stanovenej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.); dospel však k záveru, že nie sú splnené dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. i/ Tr. por.

V dovolaní obvinený namietal, že konaním okresného aj krajského súdu došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu, nakoľko sa uvedené súdy nezaoberali preskúmaním dôveryhodnosti výpovedí poškodenej.

Právo na obhajobu každého, proti komu sa vedie trestné stíhanie, je v Trestnom poriadku upravené v ustanovení § 2 ods. 9 Tr. por. Vyjadruje jeden z právnych princípov, na ktorých je vybudované trestné konanie, a jeho zmyslom je zabezpečiť úplnú ochranu

zákonných záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ako aj prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu a správneho rozhodnutiu.

Právo na obhajobu primárne zahŕňa právo na osobnú obhajobu (§ 34 ods. 1 Tr. por.), právo nechať sa obhajovať obhajcom (§ 34 ods. 1, § 36 Tr. por.), ako aj právo na povinnú obhajobu (§ 37, § 38 Tr. por.). Jednotlivé zložky práva obhajoby v širšom zmysle sú upravené v ďalších ustanoveniach Trestného poriadku.

Dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je zásadné porušenie práva na obhajobu. Takýmto zásadným porušením by bolo najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Tr. por., ktoré by mohlo mať konkrétny vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania smerujúcich k vydaniu rozhodnutí procesnej povahy (napr. rozhodnutie o obmedzení osobnej slobody) alebo meritórneho rozhodnutia. Dôležité sú teda aj konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach.

Nevykonanie dokazovania v rozsahu predpokladanom obvineným a hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstavám obvineného, nie je možné uplatniť pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. (porušenia práva na obhajobu), ale ide o skrytú formu vyjadrenia záujmu obvineného, aby boli vykonané dôkazy (zistený skutkový stav) v jeho prospech.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. teda naplnený nebol.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia pričom správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávnych chýb, taxatívne uvedených ako dovolacie dôvody v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a/ až písm. n/ Tr. por.; neslúži k revízii skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa.

Vykonávanie dôkazov a ich hodnotenie sa v plnom rozsahu vykonáva v rámci konania pred súdom, a to príslušnými procesnými súdmi ako v prvom stupni, tak aj v konaní o riadnom opravnom prostriedku. Najvyšší súd je v konaní o dovolaní zásadne povinný vychádzať zo skutkových zistení súdu prvého a druhého stupňa a v nadväznosti na tento skutkový stav zvážiť hmotnoprávne posúdenie skutku, pričom skutkové zistenia súdu prvého a druhého stupňa nemôže meniť, a to ani na základe prípadného dopĺňovania dokazovania, ako ani v závislosti na prípadne inom hodnotení v predchádzajúcom konaní vykonaných dôkazov. Mimoriadny opravný prostriedok môže viesť len k skúmaniu, či boli splnené dôvody vyjadrené v ustanovení § 371 Tr. por.

Ako vyplýva z dovolania obvineného, tento spochybňuje správnosť zistenia skutkového stavu a správnosť hodnotenia dôkazov súdom, čo však nemôže byť, s poukazom na vyššie uvedené, predmetom skúmania dovolacieho súdu.

V súvislosti s námietkou obvineného, že súdy neaplikovali ustanovenie § 39 ods. 1 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu, Najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že moderačné ustanovenie § 39 Tr. zák. je síce hmotnoprávne, ale fakultatívneho charakteru, ktoré sa svojou povahou a významom primkýna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Tr. zák. a nasl. a tieto dopĺňa. Na rozdiel od ustanovení kogentnej povahy akými sú napr. ustanovenia § 41, § 42 Tr. zák. o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu alebo ustanovenie § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú taktiež hmotnoprávne a viažu sa k rozhodovaniu o treste, ho nemožno poradiť pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“ v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Najvyšší súd na tomto základe, bez meritórneho preskúmania veci, na neverejnom zasadnutí konštatoval, že je zrejmé nenaplnenie dôvodov dovolania uplatnených obvineným, a preto tento mimoriadny opravný prostriedok podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. septembra 2012

JUDr. Jana S e r b o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová